

เลขรับที่ น. ๕๖/๒๕๐๒

เรื่อง การขอให้ศาลสั่งคืนไม้ที่ริบตามคำพิพากษา

กฎหมาย ระเบียบ ป.อ. มาตรา ๓๕, ๓๖

พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ มาตรา ๗๔

พ.ร.บ. กำหนดเขตหวงห้ามที่ดิน ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. ๒๔๗๔

เมื่อศาลพิพากษาริบไม้ของกลาง ไม้ดังกล่าวย่อมตกเป็นของแผ่นดิน ผู้เป็นเจ้าของแท้จริงจะขอให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินที่ถูกริบได้ แต่ไม้อันนั้นอยู่ในป่าภายในเขตที่ดินหวงห้ามเพื่อประโยชน์ในกิจการราชทัณฑ์ จึงเป็นกรรมสิทธิ์ของกรมราชทัณฑ์โดยแท้จริง เพียงแต่เจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์มีสิทธิที่จะตัดไม้เหล่านั้นเพื่อกิจการราชทัณฑ์โดยไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป่าไม้เท่านั้น กรมราชทัณฑ์จึงไม่มีสิทธิจะร้องขอให้ศาลคืนไม้ของกลาง

ข้อเท็จจริงและปัญหา กรมราชทัณฑ์แจ้งว่าเนื่องจากมีราษฎรบุกรุกเข้าไปลักลอบตัดไม้ในเขตที่ดินหวงห้ามในท้องที่ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้หวงห้ามไว้เพื่อประโยชน์กิจการราชทัณฑ์ ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหวงห้ามที่ดิน ตำบลลาดบัวขาว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. ๒๔๗๔ เมื่อเจ้าพนักงานจับผู้กระทำความผิดได้พร้อมทั้งไม้ของกลางและส่งตัวผู้กระทำความผิดดำเนินคดีฐานกระทำการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ ศาลจังหวัดนครราชสีมาได้พิพากษาลงโทษจำเลย และสั่งให้ริบของกลาง กรมราชทัณฑ์ได้มีหนังสือขอไม้รายนั้นคืนเพราะเป็นทรัพย์สินของกรมราชทัณฑ์ แต่กรมป่าไม้คัดค้านว่า “สำหรับไม้ของกลางรายนี้ได้เปลี่ยนสภาพเป็นของกลาง หรือตกเป็นของแผ่นดินโดยศาลสั่งริบแล้ว กรมราชทัณฑ์จะถือว่าเป็นไม้ของกรมราชทัณฑ์หรือต้องคืนให้กรมราชทัณฑ์ไม่ได้ เพราะเป็นการขัดต่อคำพิพากษาของศาล จะต้องจัดการจำหน่ายไม้โดยวิธีประมูลหรือขายทอดตลาดตามระเบียบปฏิบัติราชการป่าไม้ ฉบับที่ ๘ ว่าด้วยการ

รักษาและจำหน่ายไม้ของกลางที่กระทรวงเกษตรได้วางไว้” กรมราชทัณฑ์จึงหารือว่า โดยเฉพาะในข้อกฎหมาย จะขอให้ศาลสั่งคืนไม้ที่รับตามคำพิพากษาให้แก่กรมราชทัณฑ์ในฐานะเจ้าของไม้ได้หรือไม่

คำวินิจฉัย ไม้ของกลางอันบุคคลได้มาเนื่องจากการกระทำผิดต่อพระราชบัญญัติป่าไม้นั้น มาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ บัญญัติว่า ให้ริบเสียทั้งสิ้น ฉะนั้น การที่พนักงานอัยการมีคำขอให้ศาลริบ และศาลได้พิพากษาริบไม้ของกลางดังกล่าว ก็เป็นการปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งบังคับไว้เป็นพิเศษนอกจากกรณีริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา และเมื่อศาลพิพากษาริบแล้ว ไม้ของกลางย่อมตกเป็นของแผ่นดินตามนัยมาตรา ๓๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา การจะขอให้ศาลสั่งคืนทรัพย์สินที่ถูกริบตามมาตรา ๓๖ นั้น ผู้ขอคืนจะต้องเป็นเจ้าของแท้จริง แต่กรณีนี้ไม้อันนั้นอยู่ในป่าภายในเขตที่ดินหวงห้ามยังมีได้เป็นกรรมสิทธิ์ของกรมราชทัณฑ์โดยแท้จริง เพียงแต่เจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์มีสิทธิที่จะตัดฟันไม้เหล่านั้น เพื่อกิจการ ราชทัณฑ์ได้ โดยไม่ต้อง ขออนุญาต จากพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ ดังที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยตีความไว้ ซึ่งกรมอัยการเห็นพ้องด้วย ฉะนั้น ในข้อกฎหมาย กรมอัยการจึงเห็นว่ากรมราชทัณฑ์ไม่มีสิทธิจะร้องขอให้ศาลสั่งคืนไม้ของกลางตามนัยแห่งประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๖ ดังกล่าวได้.